

Fra Trondhjem nordover.

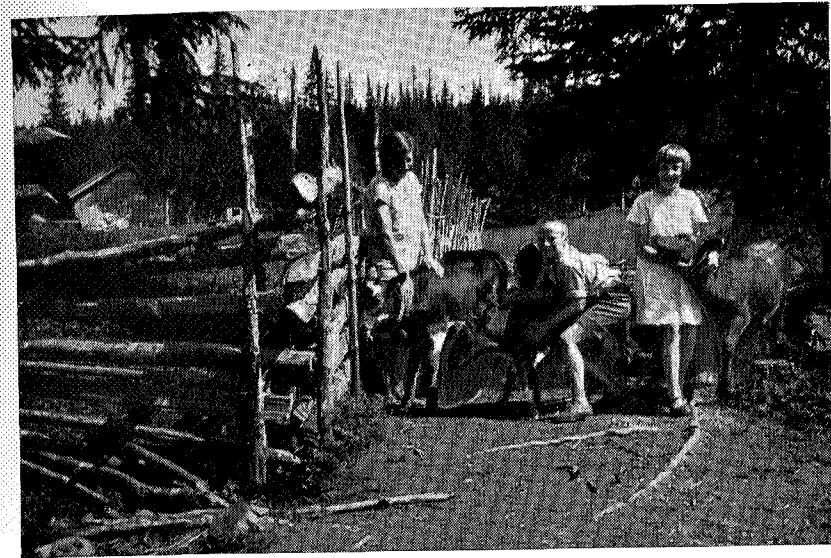
Av advokat Nils Onsager, Oslo.

SOMMEREN 1927 begynte min ferie 1. juli og jeg skulde helst gå nordover dette år, men der lå så urimelig meget sne i fjellet. I slike tilfelle har jeg ofte med stort utbytte tatt min tilflukt til heiene sørpå, og jeg gjorde alt i orden til en tur fra Lillesand til Stavanger, men så falt det mig inn i siste liten at kanskje var det også farbart fra Trondhjem nordover. En forespørsel herom ga opmuntrende svar fra Trondhjems Turistforening ved Fridthjof Brun, og på selve reisedagen forandredes plan, utstyr og kartmateriell.

Kom om morgenen, toget til Meråker gikk først ved middagstid, og det er langt fra en ulykke å tilbringe noen timer i Trondhjem, tiden anvendtes bl. a. til en innholdsrik lunsj med et par venner på Britannia, som ennå hadde endel flasker av Enkircher Stefensberg 1915.

Det var satt inn med en overveldende varme, på togreisen østover såes en mengde badende mennesker, og jeg syntes nok disse hadde valgt en mer rimelig tilværelsesform enn nettop fottur.

Fra Meråker gikk en halvferdig landevei nordover til Færen. Det var varmt nok enda, og jeg forsøkte å opnå kuldefornemmelser ved å stirre på sneflekkene i Fonnfjellet og de andre svære fjell i syd; de tok sig staselig ut herfra, breie og trauste og trygge og trønderske. Plutselig syntes landeveien usigelig kjedelig og fremtiden bortetter den lite fristende — lunsjen på Britannia hadde innstilt mig på finere nydelser — jeg tok av på slump tilhøre opover med en løselig utformet tanke om å tilbringe natten i det fri, rusle litt og hvile litt og gjøre op varme og bade og koke mat

Seteren.

Foto: Nils Onsager.

og kaffe og røke tobakk og med et villig sinn ta imot de stemninger som herav kunde følge i en lys sommernatt.

Det gikk ikke en eneste gang således. Jeg kom op i ulende, drev hit og dit, varm og svettende, men etter et siste slit opover en urimelig lang og bratt og vrien styrtning var jeg oppe på et slags platå, og over granskauen lå et åpent parklandskap med myr og gressland og små høider med bjerkelunder — en innbydende tumleplass for en velutrustet landstryker. Mens jeg stod og tok oversikt, hørte jeg øksehugg og gikk efter lyden, og derborte lå sannelig en seterklynge.

Det var en overraskelse, efter kartet skulde der ikke være setre her — efterpå fikk jeg vite at seteren var optatt senere enn kartet, hvilket er en merkverdighet i dette landet med de tusen nedlagte setre. Foreløbig var fenomenet uforklarlig og måtte undersøkes. Jeg anfalt nærmeste fjøs og hørte innefra mørket melkespruten og en glad jentestemme, og kort efter åpenbarte sig en vakker budeie og bak henne nok en liten en. Det var avgjørende, jeg slog mig ned her. Efter bad og stell og god forpleining slang jeg omkring blandt nabøene og hadde lang prat med dem og så tilkøis.

Stuen hadde jeg for mig selv. Utpå natten våknet jeg, der var kommet folk; like ved sengen stod to personer, en meget lang mann og en meget liten pike. Så sier mannen: «Nå får du hilse da, Marit», og så kom den lille piken bort til mig, klappet mitt skjeggede kinn og sa med smeltende blid stemme: «Gokveld, Otilie».

Nåja, det blev jo noen overraskelse, kanskje ikke så behagelig for de nyankomne, budeienes far og søster, som var gått fra bygden sent på kveld formedelst varmen — men iallfall — da jeg våknet om morgenen, var allting lutter velvilje. Mannen og jeg lå i skyggen og filosoferte og var enige om mange ting, og ute i solskinn spratt jentene omkring mellem seterstellens mangfoldige gjøremål.

Sent på dag kom jeg i bevegelse, varmt var det og smått gikk det. Oppe i høiden mellem gressland og bjerkelunder lå et tjern, Langevann, og endag en sneklatt — og der tilbragte jeg dagen i usigelig velvære, avvekslende på land og i vann. Dagen led, jeg mente den makeligste vei måtte være nede ved Funnsjøen, som lyste nesten hvit i solskinn, og tok nedover furuskauen. Her støtte jeg på veianlegget, hel- og halvferdige stumper med et avskyelig uføre imellem, og da jeg kom frem til gården Brattbakken ved Færrensjøen, telefonerte jeg etter motorbåt og gjenoptok badelivet i ventetiden. Motoren gikk forresten istykker, og det lange reparasjonsarbeide var uten interesse for mig, som intet forstår av den slags. Det mislyktes, men mannen var en bra kar, som ikke satte mig iland, men rodde den tunge båt frem til Sulåmo.

Det var mig en overraskelse og senere gjenstand for filosofering hvordan det her midt i skauen og uten landveisforbindelse kan skapes et hjem som gården Sulåmo, rummelig og komfortabel i høi grad. Der var endel ungdom fra byen, de fisket om natten, og jeg vet heller ikke så nøie når vi andre kom til ro. — Før slåttonnen begynner og fremtvinger en mer rasjonell inndeling av døgnet, fører bondebefolkningen en lykkelig tilværelse, og det er ikke bare nordpå man gjør natt til dag.

Samme varme neste dag. Fra gården kan man med øinene følge general Armfeldts innmarsj-linje, han måtte likefrem bygge vei over myrene, og over det bløte gressland blev lagt kavler, og den vekslende vegetasjon over og mellem disse gjør veien ennu stykkevis

Anjan.

Foto: Nils Onsager.

synlig. Jeg ruslet litt omkring med den kjekke mannen på gården — det er vakkert her ved Færen — og først utpå kvelden kom jeg i bevegelse, krysset Armfeldts vei og søkte bratt opover til Tuva. Det er en lang smal fjellrygg, en svak sti følger høiden og gir stor utsikt. Endel svarte skyer kom sigende og blandet sig med de hvite og gav en frisk regnskur og kjølighet. Det var fast og godt lende her over fjellet og jeg satte farten op, men blev omsider tatt av nattens stemning, la mig resolutt ned på en stein og tentde en lang pipe. I vest og like ved den annen side av en kløft lå en svær fjellklump, men østover var det dypt ned til et bredt dalføre omgitt av anseelige fjell med takket kam. Endel bikjeleven kom op der nedefra, og i skumringen kunde jeg skjelve en urolig renflokk med et par lapper i livlig bevegelse.

Ned gjennom skauen fant jeg en sti og stod snart ved elven med Sulstua høit oppe på bakken på den annen side. Inna syntes mig en anseelig flod og ganske bred her, men man hadde forsikret mig at den nu var lett å vade, ikke knedyp engang. Men den gikk svær.

og brusende og så mistenkelig ut (senere fikk jeg høre at de nettop hadde sluppet ut fløtningsvannet, det er særegne fløtningsforhold her) og etpar peilinger viste mig at vassing var umulig. Noen subsidiære muligheter hadde jeg ikke forhørt mig om, men høit oppe i bakken på den annen side stod en gruppe unge menn om en sykkel, og jeg gav mig til å skrike. De så mig, jeg kunde forstå at jeg vakte deres oppmerksomhet, men de rørte sig ikke. Jeg drev på lenge med denne skrikingen, og gjorde de merkeligste geberder og varierte hylene, vreden kokte i mig, men de forblev urørlige. Tilsist fikk jeg det etter omstendighetene merkelige påfunn å gjøre op varme, det var litt vanskelig på grunn av regnskuren, men omsider flammet da et anseelig bål, og nu kom endog en av karene ned til elven, ordene var utydelige gjennom elvebruset, men ved hjelp av ledsagende geberder blev det klart at der lå en bro lenger nede. Dit var en kort, men motbydelig vandring, bl. a. en bekk i en kløft. På veien litt op fra broen fant jeg de samme karene, som hadde flyttet sig litt for å studere mig nærmere — jeg mente å kjenne dem igjen på sykkel og håper det var de samme, for de fikk en ualmindelig kraftig overhaling — hvilket var uforsiktig på grunn av fiendens numeriske overlegenhet, men de bare glodde, og jeg fikk lettet mig.

På Sulstua var folk oppe, naturligvis, det var langt over midnatt, men det ansåes selvfølgelig at jeg skulde ha en vidløftig kveldsmat.

Neste dag kom jeg ikke lenger enn til Sandvika — det er jo fra gammel tid landeveisforbindelsen med Sverige dette, hvilket gav adskillige refleksjoner av historisk art. Sandvika er et trivelig lite pensjonat, og herfra var det følgende dag en fellesutflukt som jeg benyttet mig av. Først bil til Melen ved Ansjøen (Sverige nu) — veien gikk et stykke gjennom flatt vannsykt landskap med lysende tørfuru, et naturfenomen som i Norge nu kun forekommer i Cappelens malerier — og så motorbåt til Anjans nordvestlige vik. Her, ved Sandnäs, var seterbu med rømmekolle og annen herlighet og endog et par lapper. Herfra tok jeg tilfots vest over til Norge igjen til Væravann, hvor et par mann holdt på med å bryte land, og her fikk jeg motorbåt til gården Tronsmo.

Jeg var fullt på det rene med at her ved Væravann, betraktet fra Tronsmo, var det vakreste landskap jeg noengang hadde sett,

Væravann.

Foto: Nils Onsager.

men jeg tilføier straks at det er umulig å gradere skjønnhet av landskaper av forskjellig type. Rundt vannet lå mørk skau, hvori spredte gårdsbruk og en kirke lyste op, og over skauen lange blekkblå fjell med fint trukne linjer og små sneklatter hist og her. Dette slags landskap kommer igjen langt langt nordover på begge sider av riksgrensen. En kollega og stor fotvandrer skrev til mig, at han beundret i høi grad naturskjønnheten i disse egner, men her var ofte tungt å gå, og særlig fra Væravann nordover hvor dagsmarsjen er lang, trengtes varding. Her ligger en oppgave som sikkert en gang blir løst av Trondhjems Turistforening, å oppmerke fra Meråker nordover til Namsvann.

Min sommerplan — som jeg gjennomførte — var å gå et stykke Norge hist og her nordover inntil Tromsø, men frykt ikke — jeg slutter beretningen her.